

بسمه تعالی

نویسنده: فاطمه طیار

کارشناس مسوول صادرات و واردات

ساختار تشکیلاتی سازمان تجارت جهانی wto

سازمان جهانی تجارت به عنوان یک سازمان بین المللی که اکثر کشورهای جهان عضو آن هستند برای انجام وظایف خود که مدیریت تجارت چند جانبه بین المللی است دارای ساختار تشکیلاتی بشرح زیر است:

۱- کنفرانس وزیران

بالترین رکن سازمان تجارت جهانی کنفرانس وزیران است که متشکل از وزیران ذیربط کلیه کشورهای عضو می باشد و حداقل هر دو سال یکبار تشکیل جلسه خواهد داد و اقدامات لازم بدین منظور را به عمل خواهد آورد. کنفرانس وزیران از این اختیار برخوردار خواهد بود که در صورت درخواست یک عضو، تصمیماتی را در خصوص همه مسائل مطرح در هر یک از موافقتنامه های تجاری چند جانبه، منطبق با الزامات خاص تصمیم گیری در موافقت نامه تجاری چند جانبه مربوط، اتخاذ کند. در نشست کنفرانس وزیران دستور کار تهیه شده توسط شورای عمومی مورد بررسی قرار می گیرد و در خصوص تمامی مسائل مربوط به امور سازمان جهانی تجارت در چارچوب موافقت نامه های تجاری چند جانبه تصمیم گیری می شود.

۲- شورای عمومی

شورای عمومی پس از کنفرانس وزیران مهمترین رکن سازمان جهانی تجارت محسوب می شود و مرکب از نمایندگان تمامی اعضای سازمان جهانی تجارت است. وظایف کنفرانس وزیران در فاصله میان جلسات آن بر عهده شورای عمومی خواهد بود. شورای عمومی، هنگامی که شکایات را مورد بررسی قرار داده و اقدامات ضروری برای حل و فصل اختلافات میان کشورهای عضو را به عمل می آورد، در نقش رکن حل و فصل اختلاف، تشکیل جلسه می دهد. شورای عمومی همچنین مسئول انجام بررسی های سیاستهای تجاری هر یک از کشورها، بر اساس گزارش هایی است که دبیرخانه سازمان تهیه کرده است.

واحدهای ذیل شورای عمومی را در اجرای وظایفش یاری می کنند:

شورای تجارت کالا، که بر اجرا و کار کرد گات ۱۹۹۴ و موافقت نامه های وابسته به آن نظارت می کند. شورای تجارت خدمات (GATS)، که بر اجرا و کار کرد موافقت نامه عمومی راجع به تجارت خدمات نظارت می کند. شورای جنبه های مرتبط با تجارت حقوق مالکیت معنوی (TRIPS) که بر کار کرد موافقت نامه راجع به جنبه های مرتبط با تجارت حقوق مالکیت معنوی نظارت دارد. این شوراها وظایفی را که موافقت نامه های مربوط و شورای عمومی به آنها محول می کنند، انجام خواهند داد. آنها قواعد آیین کار مربوط به خود را با تصویب شورای عمومی تعیین خواهند کرد. عضویت در این شورا برای نمایندگان همه اعضا آزاد خواهد بود. این شوراها در صورت لزوم برای انجام وظایفشان تشکیل جلسه خواهند داد.

کنفرانس وزیران کمیته های زیر را تأسیس خواهد کرد که وظایف محوله به موجب موافقت نامه تجاری چند جانبه و هر گونه وظایف دیگری را که شورای عمومی به آنها محول کند، انجام خواهند داد، و کنفرانس وزیران می تواند کمیته های دیگری را با این وظایف که ممکن است مقتضی تشخیص دهد، تأسیس کند.

کمیته تجارت و توسعه

کمیته محدودیت های تراز پرداخت ها

کمیته بودجه، مالی و تشکیلاتی

کمیته تجارت و توسعه به عنوان بخشی از وظایفش، هر چند گاه یکبار مقررات خاص مذکور در موافقت نامه های تجاری چند جانبه را به نفع کشور های عضو دارای کمترین میزان توسعه یافتگی بررسی خواهد کرد و جهت اقدام مقتضی به شورای عمومی گزارش خواهد داد. عضویت در این کمیته ها برای نمایندگان همه اعضا آزاد خواهد بود.

۴- دبیرخانه

دبیرخانه سازمان جهانی تجارت که مقر آن در شهر ژنو سوئیس است مسئول اداره امور اداری است عمده فعالیت دبیرخانه مربوط به مذاکرات الحاق اعضای جدید و ارائه مشورت های لازم به کشورهای متقاضی عضویت در سازمان می باشد. در رأس دبیرخانه مدیر کل قرار دارد که توسط شورای عمومی انتخاب می شود. مدیر کل با همکاری معاونین خود امور دبیرخانه و بخش های مختلف آن را اداره می کند.

مسئولیت های مدیر کل و کارکنان دبیرخانه دارای خصوصیتی منحصر بین المللی خواهد بود. مدیرکل و کارمندان دبیرخانه در انجام وظایف خود از هیچ دولت یا مقامی دیگر در خارج از سازمان جهانی تجارت، دستوراتی را دریافت یا قبول نخواهند کرد. آنها از هر عملی که ممکن است بر موقعیتشان به عنوان مقام بین المللی اثر سو گذارد، خودداری خواهند ورزید. اعضا سازمان جهانی تجارت خصوصیت بین المللی مسئولیت های مدیر کل و کارمندان دبیرخانه را محترم خواهند شمرد و در صدد اعمال نفوذ بر آنها در انجام وظایفشان بر نخواهند آمد.

اولین مدیر کل سازمان جهانی تجارت " پیتر ساترلند" آخرین مدیر کل گات بود که برای مدتی پس از تأسیس این سازمان مدیر کلی آن را نیز بر عهده داشت.

دومین مدیر کل سازمان جهانی تجارت "رئاتو روجیرو" از ایتالیا بود که دوره چهار ساله او در آوریل سال ۱۹۹۹ به پایان رسید. سومین مدیر کل سازمان جهانی تجارت " مایک مور " نخست وزیر پیشین نیوزیلند بود که تا سپتامبر سال ۲۰۰۲ عهده دار این مسئولیت بود.

چهارمین مدیر کل سازمان جهانی تجارت " سوپاچای پانیچ پاکدی" از تایلند است که دوره مدیر کلی او در ۳۰ اوت ۲۰۰۵ به پایان رسید.

مدیر کل کنونی سازمان تجارت جهانی " پاسکال لامی" از کشور فرانسه است که برای مدت چهار سال عهده دار این پست خواهد بود.